

Öğretmen Adaylarının Öğrenme Stillerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi

The Investigation of Teacher Candidates' Learning Styles in Terms of Some Variables

Melih DİKMEN¹
Ferdi BAHADIR²
A.Egemen AKMENÇE³

Özet

Bu araştırmanın amacı pedagojik formasyon eğitimi alan öğrencilerin baskın öğrenme stillerini belirlemektir. Bu doğrultuda araştırma Fırat Üniversitesinde pedagojik formasyon eğitimine kayıtlı 211 öğrenci üzerinde yürütülmüştür. Veri toplamak amacıyla Kolb tarafından geliştirilen, Evin Gencil tarafından Türkçeye uyarlanan Kolb Öğrenme Stilleri Envanteri kullanılmıştır. Kolb Öğrenme Stilleri Envanterinde 4 öğrenme stili bulunmaktadır. Bunlar, Ayrıştırıcı, değiştiren, özümseyen ve yerleştiren öğrenme stili olarak adlandırılmıştır. Kullanılan envanterin güvenilirliğini belirlemek amacıyla hesaplanan Cronbach Alfa katsayısı ,731 çıkmasıyla çalışmada kullanılması uygun görülmüştür. Sonuç olarak çalışmaya katılan bireylerin baskın öğrenme stillerinin "özümseyen" olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca cinsiyet, üniversiteye yerleştirme puan türü, mezun olunan lise türü ve yılsonu akademik başarı puanlarına göre baskın öğrenme stilinin anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Öğrenme stilleri, Pedagojik formasyon eğitimi, Öğretmen adayları

Abstract

The purpose of this study is to determine the dominant learning styles of students who are being trained in terms of pedagogical formation. Therefore, research was carried out on 211 students enrolled in pedagogical formation education at Fırat University. To collect data Kolb Learning Styles Inventory developed by Kolb and adapted to Turkish by Evin Gencil was used. There are 4 learning styles in Kolb's Learning Styles Inventory. These are Accommodating, Diverging, Assimilating and Converging. The Cronbach Alpha coefficient, calculated to determine the reliability of the inventory, was found to be suitable for use in the study with a score of ,731. As a result, it was determined that the participating individuals' dominant learning styles were "assimilating" to. Moreover, it was observed that the dominant learning style did not significantly differ according to gender, type of university placement grades, graduated high school type and academic achievement scores at the end of the term.

Keywords: Learning styles, Pedagogical formation education, Teacher candidates

¹Öğr Gör., Fırat Üniversitesi, Enformatik Bölümü, melihdikmen@gmail.com

² Öğr. Gör., Erzincan Üniversitesi, Bilgisayar Teknolojileri Programı, ferdibahadir@hotmail.com

³ Öğretmen, Elazığ Mehmet Akif Ersoy Lisesi, egemenakmence@gmail.com

GİRİŞ

Hayatımızda karşılaştığımız birçok sorunun çözümünde eğitim ve öğretimi çare olarak görmekteyiz. Eğitim, bireyin davranışlarında yaşantı yoluyla kasıtlı olarak istedik değişimi meydana getirme sürecidir (Ertürk, 1994). Öğretim ise eğitime göre daha özel bir kavram olmakla beraber birçok araştırmacı tarafından farklı bir biçimde tanımlandığı görülmektedir. Davranış bilimcilerine göre öğrenme, deneyimler sonucu bireyin performansında meydana gelen kalıcı izli davranış değişikliğidir. Bu bakış açısıyla öğrenmede düşünce, inanç, his gibi içsel olaylara yer verilmez (Schunk, 2009). Ancak bilişselcilere göre bu durumun gözlenebilir olmasına ihtiyaç yoktur ve tamamen içsel bir süreçtir. Bilişsel yaklaşıma göre öğrenme, öğrenenlerin neler söyleyip neler yaptığından çıkarılabilen içsel zihinsel kavramlardır (Schunk, 2009). Bu yaklaşımda bellek çok önemli bir yer tutar. Bilginin depolanması ve geri çağırılması gibi süreçler üzerinde durulur. Davranışçılar öğrenmeye ürün odaklı yaklaşırken, bilişselciler süreç odaklı bakmaktadırlar. Geliştirilmiş olan nörofizyolojik kuram ise öğrenmeyi beyindeki nöronlar arası etkileşim olarak ele almaktadır (Özden 2000, Sönmez 2000).

Çağdaş toplumlar eğitime büyük önem atfetmekte ve ilerlemenin anahtarı olarak görmektedirler. Sürekli daha etkili öğrenme yöntemleri arayışı içinde olunmasının sebeplerinden birinin de bu olduğu söylenebilir. Son yıllarda öğretmen merkezli yaklaşımlardan, yapılandırmacı anlayışa dayanan öğrenen merkezli bir yaklaşıma geçiş söz konusudur (Weimer 2002). Yapılandırmacı kurama göre öğrenci çevresiyle kurduğu ilişkilere ve deneyimlerine dayanarak gerçeği yorumlar ve yapılandırır. Gerçeğin nasıl olması gerektiği konusunda, bireysel beklentiler ile bireysel inançlar rol oynar (Akpınar, 2011).

Tek bir tanımı ve boyutu olmayan öğrenme kavramının bireysel farklılıklardan dolayı değişkenlik göstermesi, öğrenmenin şeklini de farklılaştırmaktadır. Dunn ve Dunn (1992) öğrenme stilini, her bireyde farklılık gösteren, bireyin yeni ve zor öğrenilen bilgi üzerinde konsantre olmasıyla başlayan, bilgiyi alma ve zihne yerleştirme süreciyle devam eden bir yol olarak tanımlamaktadırlar. İlk olarak 1960'da Rita Dunn tarafından ortaya atılan öğrenme stili kavramı üzerinde yapılan çalışmalar 80'li yıllarda ivme kazanmış ve pek çok araştırmaya konu olmuştur. Öğrenme stilleri üzerinde birçok araştırma yapan David A. Kolb bu kavramı, bireyin bilgiyi alma ve işleme sürecinde tercih ettiği yollar olarak tanımlamıştır (Jonassen ve Grobowski, 1999).

Kişiden kişiye değişkenlik gösteren öğrenme stilleri farklı bilim adamları tarafından farklı şekillerde kategorize edilmiştir. Örneğin Dunn öğrenme stili modelini beyin yerleşim modeline göre tasarlamıştır. Beyni dört farklı bölüme ayıran Dunn, her birinin farklı fonksiyonlar sergilediğini ileri sürmektedir. Bu modele göre öğrenme stilleri içsel ve dışsal faktörlerden oluşan, çevresel, duygusal, fiziksel, sosyal, psikolojik olmak üzere beş temel etmeden oluşmaktadır (Dunn ve Dunn, 1992). Diğer bir stil ise Gregorc Öğrenme Stili Modelidir. Bu modele göre bireyin öğrenmesindeki en önemli etmen zekası ve algılama yeteneğidir. Bireyler algılama yeteneklerine göre soyut ve somut, bilgiyi düzenleme şekillerine göre de ardışık ve random olarak ikiye ayrılırlar. Gregorc öğrenme stilinde; somut ardışık,

Dikmen, M., Bahadır, F. ve Akmeççe, A., E. (2018). Öğretmen adaylarının öğrenme stillerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Journal of Educational Reflections*, 2(1), 24-37.

soyut ardişik, somut random ve soyut random olmak üzere dört öğrenme stili bulunmaktadır (Butler,1987). Kolb modelinde ise bireylerin günlük hayatta karşılaştıkları problemlere nasıl çözüm buldukları üzerinde durulmuştur. Kolb öğrenme stillerini somut yaşantı, yansıtıcı gözlem, soyut kavramsallaştırma ve aktif Yaşantı olmak üzere dörde ayırmış, somut yaşantının hissederek/dokunarak, yansıtıcı gözlemin izleyerek, soyut kavramsallaştırmanın düşünerek ve aktif yaşantının da yaparak gerçekleştiğini ifade etmektedir. Kolb'a göre sıralanan bu öğrenme stillerinin hepsi son derece önem arz eder ve etkili bir öğrenme süreci gerçekleştirmek için bu stiller birbirini tamamlar nitelikte işe koşulması gerekir (Butler 1987, Ekici 2001, Özden 2000).

Bireyin çoğu zaman doğuştan getirdiği öğrenme stilleri yaşamının her alanına etki etmekle birlikte değişmeyen bir özelliği olarak kalmaktadır. Kolb'a göre bireyin geçmiş deneyimleri, ailesi, eğitimi ve yaşamış olduğu çevre ve bu çevrenin bireyden beklentileri gibi daha pek çok unsur bireyin öğrenme stilini etkiler (Ülgen, 1995). Bu konuda çalışma yapan araştırmacılardan Honey ve Mumford'a (1982) göre öğrenme stili bireysel bir olgudur. Birey bu stillerden bazen birini bazen de birden fazlasını benimsemiş olabilir (Akt.: Ülgen, 1995). Dunn ve Dunn (1986) bireylerin öğrenme stillerini parmak izine benzetmekte ve kullandıkları öğrenme stilinin öğrenilen veya üzerinde çalışılan alana göre değişiklik gösterebileceğini savunmaktadır. Benzer biçimde Temel (2002) tarafından yapılan çalışmada bireyin sahip olduğu öğrenme stillerini kullanma derecesinde değişkenlik gösterebileceği ifade edilmiştir. Bireyin kendine özgü öğrenme stiline sahip olmasının önemli olduğu kadar, hangi öğrenme stiline sahip olduğunu bilmesi eğitim, iş ve sosyal hayatta bireyi başarıya götürecektir önemli bir unsurdur (Biggs, 2001). Problem çözme becerisi kişinin kendi öğrenme stilini bilmesinin diğer bir yararlıdır. Kendine en uygun öğrenme stilini bilen birey, günlük hayatta karşılaştığı problemlere daha kolay ve etkili çözümler bulabilir (Fidan, 1986). Ayrıca öğrenme sürecinde kendi sorumluluğunu üstlenen bireylerin akademik başarısının artması da kaçınılmazdır (Güven, 2004). Bu nedenle bireylerin hangi öğrenme stiline sahip olduklarının belirlenmesi hem akademik başarıları hem de günlük yaşamları açısından önemli bir unsurdur.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı pedagojik formasyon eğitimindeki öğrencilerin baskın öğrenme stillerini belirlemektir. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır: pedagojik formasyon eğitimi gören üniversite öğrencilerinin

1. Cinsiyetlerine,
2. Üniversiteye yerleştirildikleri puan türüne,
3. Mezun oldukları lise türüne,
4. Yılısonu akademik başarı ortalamalarına göre baskın öğrenme stilleri arasında anlamlı fark var mıdır?

YÖNTEM

Bu araştırma tarama modeline göre yürütülmüştür. Karasar (2009:176) tarama modelini var olan durumu olduğu şekliyle betimleme şeklinde açıklamaktadır.

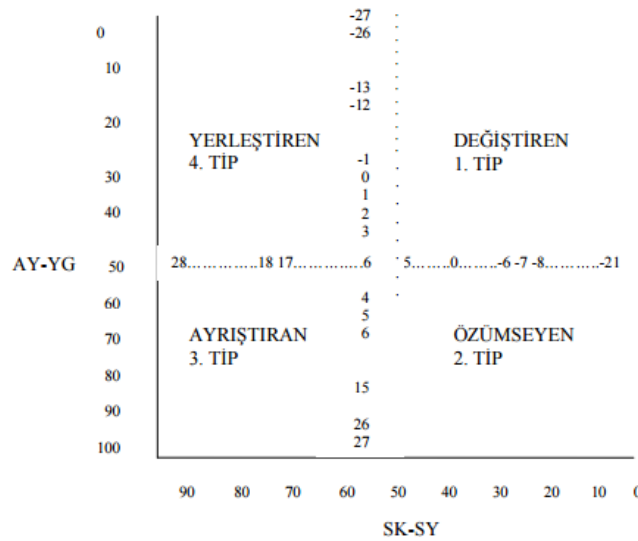
Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini Fırat Üniversitesinde Pedagojik Formasyon eğitimi alan öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise Fırat Üniversitesinde Pedagojik Formasyon Eğitimine kayıtlı bireyler içerisinde ölçüt örnekleme yöntemiyle seçilmiş 211 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Bu örnekleme yöntemi gözlem birimleri belli niteliklere sahip kişiler, olaylar ya da durumlardan oluşmaktadır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2008: 80). Araştırmada ölçüt katılımcıların pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adayları olmasıdır.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplamak amacıyla Kolb (1999) tarafından geliştirilen, Evin Gencil (2007) tarafından Türkçeye uyarlanan Kolb Öğrenme Stili Envanteri-III (KÖSE-III) kullanılmıştır. Evin Gencil (2007) tarafından Türkçeye uyarlanarak geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılan envanterin öğrenme stili boyutlarının Cronbach Alpha güvenilirlik katsayılarının 0.71 ile 0.80 arasında değiştığı belirlenmiştir. Bu araştırmada envanterin dört boyutu için güvenilirliğini hesaplamak için kullanılan Cronbach Alpa .69 ile .75 arasında bulunmuştur. Bu doğrultuda envanterin araştırmada kullanılması uygun görülmüştür.

Envanter bireylerden kendi öğrenme stillerini en iyi tanımlayan dört öğrenme biçimini sıralamalarını isteyen 4 seçeneqli 12 maddeden oluşmaktadır. Envanterde yer alan her ifadedeki 4 seçenekten her biri, farklı öğrenme biçimini temsil etmektedir. Bunlar: 1.Somut Yaşantı (SY), 2. Yansıtıcı Gözlem (YG), 3. Somut Kavramsallaştırma (SK) ve 4. Aktif Yaşantı (AY) 'dır. Cevaplayanların her bir seçeneğe verdikleri cevaplar sonucunda, her seçeneğe ait toplam puan 12 ile 48 arasında değişir. Ancak öğrenenin öğrenme stilini belirlemek için birleştirilmiş puanlara ihtiyaç vardır. Birleştirilmiş puanlar ise, Soyut Kavramsallaştırma – Somut Yaşantı farkı ile Aktif Yaşantı – Yansıtıcı Gözlem farkı alınarak hesaplanır. Bu işlemler sonucunda elde edilen puanlar -36 ile +36 arasında değişir.

Şekil 1: KOLB öğrenme Stilleri Envanterinin Puanlama Diyagramı

Elde edilen puanlar yukarıdaki grafikten yararlanarak çözümlenir. Birleştirilmiş puanlardan SK-SY den elde edilen pozitif puan öğrenmenin soyut, negatif puan ise öğrenmenin somut olduğunu göstermektedir. Benzer şekilde AY-YG den elde edilen pozitif puan öğrenmenin aktif, negatif puan ise öğrenmenin yansıtıcı olduğunu göstermektedir. Birleştirilmiş puanların kesişim noktaları, yukarıdaki diyagram yardımı ile belirlenerek öğrenme stili bulunur.

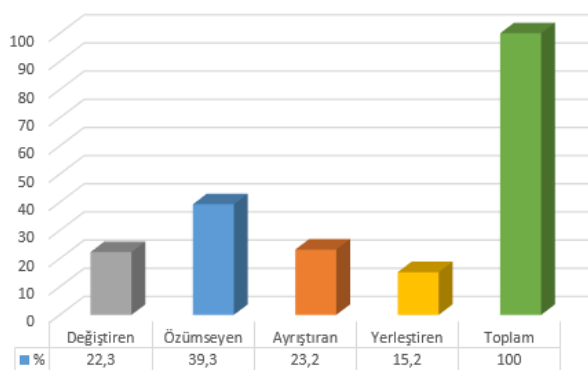
BULGULAR

Araştırmada öğrencilerin sahip oldukları baskın öğrenme stilleri belirlenmek istenmiştir. Bu duruma yönelik yüzde ve frekanslar Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1. Öğrencilerin Baskın Öğrenme Stillerine İlişkin Yüzde ve Frekans Dağılımı

Öğrenme Stilleri	F	%
Değiştiren	47	22,3
Özümseyen	83	39,3
Ayrıştıran	49	23,2
Yerleştiren	32	15,2
Toplam	211	100,0

Tablo 1'de görüldüğü üzere araştırmaya katılan öğrencilerin %22,3'ü (n=47) değiştiren, %39,3'ü (n=83) özümseyen, %23,2'si (n=49) ayrıştıran ve %15,2'si (n=32) yerleştiren öğrenme stiline sahiptir. Öğrencilerin baskın öğrenme stillerinin dağılımının grafiği Şekil 2'de verilmiştir.

Şekil 2: Öğrencilerin Baskın Öğrenme Stillerinin Dağılım Grafiği

Şekil 2’de görüldüğü üzere araştırmaya katılan öğrencilerin baskın öğrenme stillerinin yoğun olarak özümseyen olduğu görülürken, bireylerin en az baskın öğrenme stillerinin yerleştiren olduğu görülmüştür

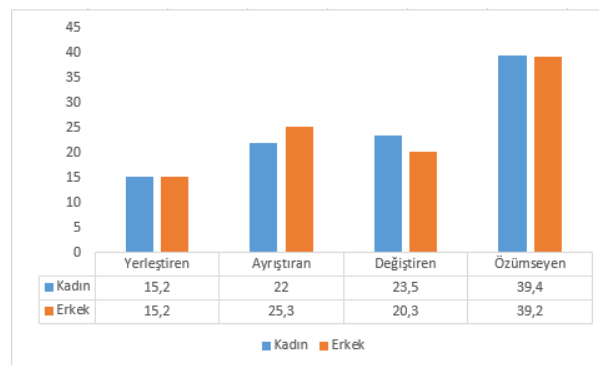
Araştırmada belirlenmek istenen bir diğer durum öğrencilerin cinsiyetine göre baskın öğrenme stillerini belirlemektir. Bu doğrultuda yapılan analizlerin sonuçları Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Öğrencilerin Baskın Öğrenme Stillerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Yüzde-Frekans Dağılımı ve Ki-Kare Analizi

Öğrenme Stilleri	Kadın		Erkek	
	f	%	f	%
Yerleştiren	20	15,2	12	15,2
Ayrıştıran	29	22,0	20	25,3
Değiştiren	31	23,5	16	20,3
Özümseyen	52	39,4	31	39,2
Toplam	132	100,0	79	100,0

$X^2=,470$ sd=3 p= ,925

Tablo 2’de görüldüğü üzere yapılan Ki-kare analizi sonucunda araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre baskın öğrenme stilleri arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir ($p > ,05$). Kadınların %15,2’si (n=20) erkeklerin ise %15,2 (n=12) yerleştiren, kadınların %22’si (n=29) erkeklerin ise %25,3’ü (n=20) ayrıştıran, kadınların %23,5’i (n=31) erkeklerin ise %20,3’ü (n=16) değiştiren ve kadınların %39,4’ü, (n=52) erkeklerin ise %39,2’si (n=31) özümseyen öğrenme stiline sahip oldukları tespit edilmiştir. Öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre baskın öğrenme stillerine yönelik dağılımın grafiği Şekil 3’de verilmiştir.

Şekil 3: Öğrencilerin Baskın Öğrenme Stillerinin Cinsiyete Göre Dağılım Grafiği

Şekil 3’de görüldüğü üzere Erkek ve Kadın öğrencilerin baskın öğrenme stillerinin yoğun olarak özümseyen olduğu görülürken, yerleştiren öğrenme stillerinin daha az tercih edildiği görülmektedir.

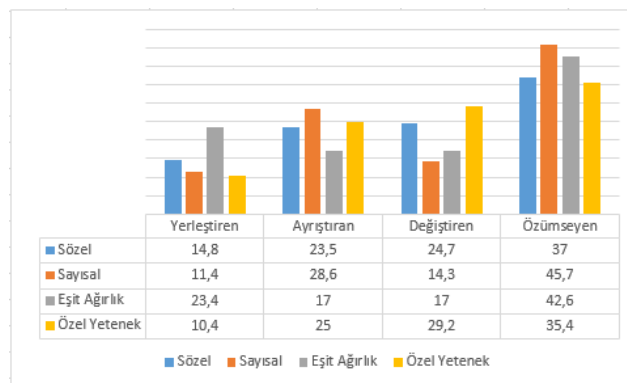
Araştırmada öğrencilerin üniversiteye yerleştikleri puan türüne göre baskın öğrenme stilleri belirlenmek istenmiştir. Bu duruma yönelik analizler Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3. Öğrencilerin Baskın Öğrenme Stillerinin Üniversiteye Yerleştirme Puan Türüne Göre Yüzde-Frekans Dağılımı ve Ki-Kare Analizi

Öğrenme Stilleri	Sözel		Sayısal		Eşit Ağırlık		Özel Yetenek	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Yerleştiren	12	14,8	4	11,4	11	23,4	5	10,4
Ayırıştırıcı	19	23,5	10	28,6	8	17,0	12	25,0
Değiştiren	20	24,7	5	14,3	8	17,0	14	29,2
Özümseyen	30	37,0	16	45,7	20	42,6	17	35,4
Toplam	81	100	35	100	47	100	48	100

$\chi^2=8,026$ $sd=9$ $p=,532$

Tablo 3’de görüldüğü üzere yapılan Ki-kare analizi sonucunda araştırmaya katılan öğrencilerin baskın öğrenme stillerinin, üniversiteye yerleştirme puan türüne göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı tespit edilmiştir ($p>,05$). Öğrencilerin üniversiteye yerleştirme puan türüne göre dağılım incelendiğinde sözel puan türündeki öğrencilerin %14,8’i ($n=12$) yerleştiren, %23,5’i ($n=19$) ayırıştırıcı, %24,7’si ($n=20$) değiştiren ve %37’si ($n=30$) özümseyen, sayısal puan türündeki öğrencilerin %11,4’ü ($n=4$) yerleştiren, %28,6’sı ($n=10$) ayırıştırıcı, %14,3’ü ($n=5$) değiştiren ve %45,7’si ($n=16$) özümseyen, eşit ağırlık puan türündeki öğrencilerin gören öğretmen adaylarının %23,4’ü ($n=11$) yerleştiren, %17’si ($n=8$) ayırıştırıcı, %17’si ($n=14$) değiştiren ve %42,6’sı ($n=20$) özümseyen, özel yetenek puan türündeki öğrencilerin %10,4’ü ($n=5$) yerleştiren, %25’i ($n=12$) ayırıştırıcı, %29,2’si ($n=14$) değiştiren ve %35,4’ü ($n=17$) özümseyen öğrenme stiline sahip oldukları tespit edilmiştir. Öğrencilerin baskın öğrenme stillerinin üniversiteye yerleştirme puan türüne göre dağılımına ilişkin grafik Şekil 4’de verilmiştir.

Şekil 4: Öğrencilerin Baskın Öğrenme Stillerinin Üniversiteye Yerleştirme Puan Türüne Göre Dağılımı

Şekil 4’de görüldüğü üzere üniversiteye sözel, sayısal, eşit ağırlık ve özel yetenek puan türüyle giren öğrencilerin yoğun olarak tercih ettikleri öğrenme stillerinin özümseyen olduğu görülürken, sözel, sayısal ve özel yetenek puan türüyle yerleştirilen öğrencilerin en az yerleştiren öğrenme stilini, eşit ağırlık puan türüne sahip öğrencilerin ise ayırıştırıcı ve değiştiren öğrenme stilini tercih ettikleri görülmektedir.

Öğrencilerin mezun oldukları lise türüne göre baskın öğrenme stillerini belirlemek araştırmanın bir diğer alt amacıdır. Bu durumu ortaya çıkarmaya yönelik analizler Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4. Öğrencilerin Baskın Öğrenme Stillerinin Mezun Oldukları Lise Türüne Göre Yüzde-Frekans Dağılımı ve Ki-kare Analizi

Öğrenme Stilleri	Anadolu Lisesi		İmam Hatip Lisesi		Meslek Lisesi		Temel Lise	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Yerleştiren	10	21,7	5	15,2	7	17,5	10	10,9
Ayırıştırıcı	12	26,1	6	18,2	11	27,5	20	21,7
Değiştiren	8	17,4	8	24,2	9	22,5	22	23,9
Özümseyen	16	34,8	14	42,4	13	32,5	40	43,5
Toplam	46	100	33	100	40	100	92	100

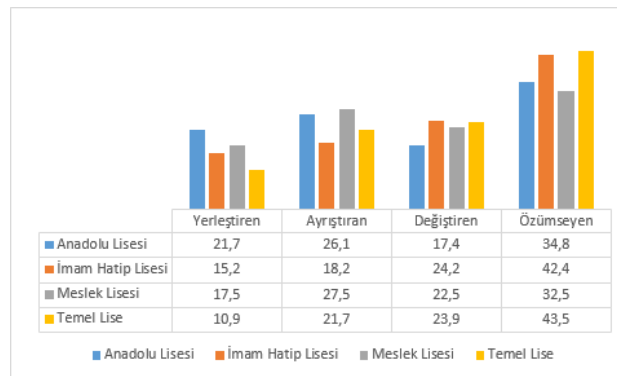
$\chi^2=5,360$ $sd=9$ $p=,802$

Tablo 4’de görüldüğü üzere yapılan Ki-kare analizi sonucunda araştırmaya katılan öğrencilerin baskın öğrenme stillerinin mezun oldukları lise türüne göre dağılımı arasında anlamlı düzeyde farklılaşmadığı tespit edilmiştir ($p>,05$). Öğrencilerin mezun oldukları lise türüne göre dağılımları incelendiğinde Anadolu Lisesinden mezun olan öğrencilerin %21,7’sinin ($n=10$) yerleştiren, %26,1’inin ($n=12$) ayırıştırıcı, %17,4’ünün ($n=8$) değiştiren ve %34,8’inin ($n=16$) özümseyen, İmam Hatip Lisesinden mezun olan öğrencilerin %15,2’sinin ($n=5$) yerleştiren, %18,2’sinin ($n=6$) ayırıştırıcı, %24,2’sinin ($n=8$) değiştiren ve %42,4’ünün ($n=14$) özümseyen, Meslek Lisesinden mezun olan öğrencilerin %17,5’inin ($n=7$) yerleştiren, %27,5’inin ($n=11$) ayırıştırıcı, %22,5’inin ($n=9$) değiştiren ve %32,5’inin ($n=13$) özümseyen ve Temel Liseden mezun olan öğrencilerin %10,9’unun ($n=10$) yerleştiren, %21,7’sinin ($n=20$) ayırıştırıcı, %23,9’unun ($n=22$) değiştiren ve %43,5’inin ($n=40$) özümseyen öğrenme stiline sahip oldukları tespit edilmiştir.

Dikmen, M., Bahadır, F. ve Akmeççe, A., E. (2018). Öğretmen adaylarının öğrenme stillerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Journal of Educational Reflections*, 2(1), 24-37.

Öğrencilerin baskın öğrenme stillerinin mezun oldukları lise türüne göre dağılımına ait grafik Şekil 5’de verilmiştir.

Şekil 5: Öğrencilerin Baskın Öğrenme Stillerinin Üniversiteye Yerleştirme Puan Türüne Göre Dağılımı

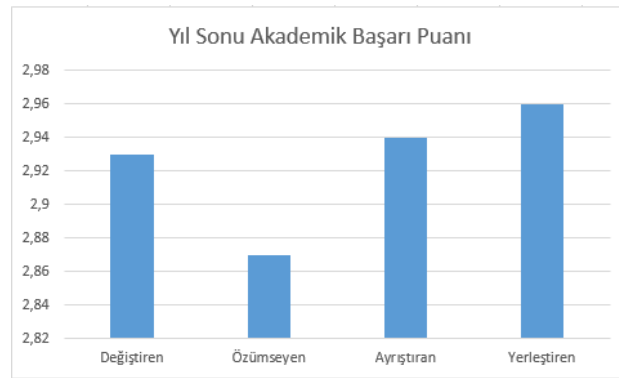
Şekil 5’de görüldüğü üzere araştırmaya katılan öğrencilerin mezun oldukları lise türüne göre baskın öğrenme stilleri incelenmiş olup, anadolu, imam hatip, meslek ve temel liseden mezun olan bireylerin yoğun olarak özümseyen öğrenme stilini tercih ettikleri görülürken, İmam Hatip, Meslek ve Temel liseden mezun olanların en az tercih ettikleri öğrenme stilinin yerleştiren öğrenme stili olduğu, anadolu lisesinden mezun olanların ise değiştiren öğrenme stilini daha az tercih ettikleri görülmüştür.

Araştırmanın bir diğer alt amacı öğrencilerin yılsonu akademik başarı ortalamalarına göre baskın öğrenme stillerini belirlemektir. Bu duruma yönelik analizler Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5. Öğrencilerin Yılsonu Akademik Başarı Ortalamalarına Göre Baskın Öğrenme Stillerinin Farklılaşım Farklılaşmadığının Tespit Edilmesine Yönelik ANOVA Analizi Sonuçları

Grup	f , $\bar{x}$ ve ss Değerleri				ANOVA Sonuçları				
	N	$\bar{x}$	ss	Var. K.	KT	Sd	KO	F	P
Değiştiren	47	2,93	0,497	G.Arası	,315	3	,105		
Özümseyen	83	2,87	0,430	G.İçi	47,861	207	,231		
Ayrıştıran	49	2,94	0,556	Toplam	48,176	210		,454	,715
Yerleştiren	32	2,96	0,458						
Toplam	211	2,91	0,479						

Tablo 5’de görüldüğü üzere yapılan ANOVA analizi sonucunda öğrencilerin akademik başarı puanlarının, öğrenme stillerine göre farklılaşmadığı görülmektedir. ($F=,454$; $p>,05$). Öğrencilerin baskın öğrenme stillerine göre akademik başarı ortalamaları incelendiğinde en yüksek ortalamanın yerleştiren öğrenme stiline sahip olan bireylerde en düşük ortalamanın ise özümseyen öğrenme stiline sahip olan bireylerde olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin yılsonu akademik başarı ortalamalarına göre öğrenme stillerinin dağılımı şekil 6’da verilmiştir.

Şekil 6: Öğrencilerin Baskın Öğrenme Stillerinin Yılsonu Akademik Başarı Ortalamalarına Göre Dağılımı

Şekil 6’da öğrencilerin yılsonu akademik başarı puan ortalamasına göre baskın öğrenme stillerinin değişimi görülmektedir. En yüksek not ortalamasına sahip bireylerin baskın öğrenme stillerinin yerleştiren olduğu görülürken, en düşük yılsonu akademik başarı puan ortalamasına sahip olanların ise özümseyen öğrenme stiline sahip oldukları görülmektedir.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu araştırmada öğrencilerin en çok özümseyen ve ayırıştırıcı öğrenme stilini benimsedikleri bulunmuştur. Yapılan bazı araştırmaların (Aşkar ve Akkoyunlu, 1993; Kılıç, 2002; Mutlu, 2008; Özdemir ve Kesten, 2012; Hasırcı, 2006; Bahar ve Yıldırım, 2017; Başbüyük, Sülün, Bahar ve Kışoğlu, 2011; Ünal, Dilbaz Alkan, Özdemir ve Çakır, 2013) bulgularına bakıldığında benzer şekilde en yüksek ortalamanın özümseyen ve ayırıştırıcı öğrenme stilinde olduğu görülmektedir. Bu durumun baskın öğrenme stiline özümseyen olan öğrencilerin, bilgiyi soyut kavramsallaştırma yoluyla algılayıp, yansıtıcı gözlem yoluyla işlemeleri olarak açıklayan Mutlu (2008) öğretmenlik mesleği planlı, programlı ve problem çözmeye yatkın bir meslek olmasının, sonucun böyle çıkmasının nedeni olabileceğini belirtmiştir. Akademisyenlerin öğrenme stillerinin incelediği çalışmada Ergür (2000) baskın öğrenme stiline yoğun olarak özümseyen ve değiştiren olduğunu belirtmiştir. Oral (2003), Demir (2008), Numanoğlu ve Şen (2007) ve Bahar, Özen ve Gülaçtı (2009) eğitim fakültesinde farklı bölümlerle yaptıkları çalışmaları öğrencilerin en çok ayırıştırıcı ve özümseyen öğrenme stillerini sahip olduklarını göstermiştir. Bahar, Polat ve Özbaş (2016) resim, müzik ve beden eğitimi öğretmen adaylarıyla yaptıkları çalışmada tüm bu bulgulardan çok farklı olarak özümseyen ve ayırıştırıcı öğrenme stillerinin öğrencilerin en az sahip oldukları baskın öğrenme stili olduğu belirlenirken, en yoğun olarak sahip olunan baskın öğrenme stillerinin değiştiren ve yerleştiren olduğu rapor edilmiştir.

Araştırmada cinsiyet değişkenine göre baskın öğrenme stilleri arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir. Ortalamalara bakıldığında kadınların ve erkeklerin benzer şekilde en çok özümseyen ve ayırıştırıcı öğrenme stiline sahip oldukları görülmüştür. Benzer şekilde Mutlu (2008), Özdemir ve Kesten (2012), Hasırcı (2006), Bahar ve Yıldırım (2017), Ünal, Dilbaz Alkan, Özdemir ve Çakır (2013)

Dikmen, M., Bahadır, F. ve Akmeççe, A., E. (2018). Öğretmen adaylarının öğrenme stillerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Journal of Educational Reflections*, 2(1), 24-37.

tarafından yapılan araştırmalarda kadın ve erkek öğrencilerin en çok özümseyen ve ayırıştırıcı öğrenme stiline sahip oldukları tespit edilmiştir. Demir de (2008) cinsiyete göre anlamlı bir fark bulmamakla birlikte en yüksek ortalamanın ayırıştırıcı ve özümseyen öğrenme stillerinde görüldüğünü rapor etmiştir. Ergür (2000) bunların aksine cinsiyete göre öğrenme stiline değıştiği bulgusuna ulaşmıştır. Buna göre kadın akademisyenlerin en çok yerleştiren ve özümseyen öğrenme stillerini, erkeklerin ise en çok özümseyen ve değıştiren öğrenme stiline sahip oldukları görülmüştür. Genel olarak bakıldığında cinsiyetin öğrenme stili açısından çok ayırıştırıcı bir özellik olmadığı görülmektedir.

Öğrencilerin baskın öğrenme stillerinin üniversiteye yerleştirme puan türüne göre dağılımının anlamlı düzeyde farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Öğrencilerin üniversiteye yerleştirme puan türüne göre dağılımları incelendiğinde sözel, sayısal ve özel yetenek yerleştirme puan türüne sahip olan bireylerin baskın öğrenme stillerinin sırasıyla özümseyen, ayırıştırıcı, değıştiren ve yerleştiren olduğu görülürken; eşit ağırlık yerleştirme puan türüne sahip olan bireylerin özümseyen ve yerleştiren öğrenme stiline sahip oldukları görülmektedir. Ergür (2000) akademisyenlerle yaptığı çalışmasında akademisyenlerin sayısal puan türünde en çok özümseyen ve ayırıştırıcı; sözel puan türünde en çok özümseyen ve değıştiren; eşit ağırlık puan türüne en çok ayırıştırıcı, özümseyen ve değıştiren; özel yetenek puan türünde ise en çok değıştiren ve yerleştiren öğrenme stillerine sahip oldukları belirlenmiştir. Demir (2008) sözel ve eşit ağırlık alanındaki bireylerin öğrenme stillerinde anlamlı bir fark bulamamıştır. Buna rağmen en yüksek ortalamanın her iki alan için ayırıştırıcı ve özümseyen öğrenme stiline ait olduğunu vurgulamışlardır. Numanoğlu ve Şen (2007) lise türü ve branşlarına yönelik öğrenme stilleri arasında anlamlı fark bulamamıştır. Gülerci ve Oflaz (2010) lisede okunana bölüm (sayısal, sözel) ile öğrenme stili arasında anlamlı fark bulamamıştır.

Araştırmada öğrencilerin baskın öğrenme stillerinin mezun oldukları lise türüne göre farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Ortalamalara bakıldığında anadolu lisesi mezunları ile meslek lisesi mezunlarının en çok özümseyen ve ayırıştırıcı; imam hatip lisesi mezunları ile temel lise mezunlarının ise en çok özümseyen ve değıştiren öğrenme stillerine sahip oldukları görülmektedir. Gülerci ve Oflaz (2010) mezun olunan lise türü ile öğrenme stili arasında anlamlı fark bulamamıştır. Demir (2008) lise türü ile öğrenme stili arasında anlamlı fark bulmuştur. Bulgulara göre genel lise ve anadolu öğretmen lisesi mezunlarının ayırıştırıcı ve özümseyen, anadolu lisesi mezunlarının yoğun olarak ayırıştırıcı, özümseyen ve değıştiren öğrenme stillerine sahip oldukları görülmüştür. Beydoğan (2008) lise öğrencileriyle yaptığı araştırmada fen lisesi, anadolu lise, düz lise, meslek lisesi ve anadolu öğretmen lisesinin tümünde özümseyen ve yerleştiren öğrenme stiline en çok benimsenen öğrenme stilleri olduğu görülmüştür. Ergür (2010) fen lisesinden mezun olan bireylerin yoğun olarak ayırıştırıcı, diğer lise gruplarından mezun olan bireylerin ise özümseyen öğrenme stiline sahip olduklarını tespit etmiştir.

Araştırmada son olarak öğrencilerin yılsonu akademik başarılarına göre baskın öğrenme stillerinin anlamlı düzeyde farklılaşp farklılaşmadığı incelenmiştir. Bulgular incelendiğinde öğrencilerin yılsonu akademik başarı puanlarına göre baskın öğrenme stilleri arasında anlamlı düzeyde farklılığın olmadığı

Dikmen, M., Bahadır, F. ve Akmeççe, A., E. (2018). Öğretmen adaylarının öğrenme stillerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Journal of Educational Reflections*, 2(1), 24-37.

görülmüştür. Yenice ve Saracaloğlu (2009) tarafından yapılan çalışmanın sonuçları bu araştırmanın bulgularıyla benzerlik gösterirken, Synder (2000), Uzuntiryaki, Bilgin ve Geban (2003) ve She (2005) tarafından yapılan araştırmaların sonuçları bu araştırmanın bulgularının aksini ifade etmektedir. Bulgu farklılıklarının nedeni üzerinde çalışılan örneklemin demografik (sınıf düzeyi, yaş vb.) özelliklerinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Ayrıca Tuncer, Berkant ve Dikmen (2016) tarafından yapılan bir araştırmada, aynı durumu ölçmek amacıyla farklı araştırmacılar tarafından geliştirilen veri toplama araçlarının, aynı örneklem üzerinde farklı sonuçlar verdiği görülmüştür. Bu nedenle bu araştırmada elde edilen bulguların diğer çalışmalardan farklı olmasındaki nedenlerden birinin de kullanılan ölçme araçlarından kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Bu bulgular ışığında aşağıdaki önerilerde bulunulmuştur.

- Alanyazına bakıldığında genelde nicel çalışmalara rastlanmaktadır. Öğrencilerin hangi öğrenme stillerini benimsediklerini açıklayan nitel çalışmalar yapılabilir.
- Bu çalışmada mezun olunan lise türüne göre anlamlı farklılık çıkmasa da farklı çalışmalarda mezun olunan lise türüne göre öğrenme stili tercihinin değiştiği görülebilmektedir. Bu durum kültürden veya kişilikten kaynaklanabileceği düşünülerek bölgesel hatta kırsal-kent örneklemiyle farklı çalışmalar yapılabilir.
- Alanyazında çok fazla öğrenme stilleri ile ilgili çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmaların örneklemi, sonuçları hatta önerileri karşılaştırılarak bir sentez sunan metaanaliz çalışmaları yapılabilir.

KAYNAKÇA

Akpınar, B. (2011). Eğitim programları ve öğretim. Ankara: Data Yayınları.

Aşkar, P. & Akkoyunlu, B. (1993). Kolb öğrenme stili envanteri. *Eğitim ve Bilim*, 17(87), 37-47.

Bahar, H. H. & Yildirim, S. (2017). İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Öğrencilerinin Öğrenme Stilleri ile Başarılarının Cinsiyet, Program ve Sınıf Düzeyine Göre İncelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (38), 14-27.

Bahar, H. H., Polat, R. & Özbaş, M. (2016). Resim, müzik ve beden eğitimi öğretmen adaylarının öğrenme stilleri. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 409-424.

Bahar, H.H., Özen, Y. & Gülaçtı, F. (2009) An Investigation on Academic Achievement and Learning Styles as to Branches of Education Students'. Ankara University, *Journal of Faculty of Educational Sciences*. 42(1), 69-86.

Başbüyük, A., Sülün, A., Bahar, H. H. & Kışoğlu, M. (2011). Fen bilgisi ve sosyal bilgiler öğretmen adaylarının baskın öğrenme stillerinin tespiti üzerine bir araştırma. *Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 4(1), 83-97.

Beydoğan, H. Ö. (2009). Lise öğrencilerinin öğrenme stillerine göre okuma-anlama sürecinde ayırt etme stratejilerini kullanma düzeyleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1), 51-67.

- Dikmen, M., Bahadır, F. ve Akmeççe, A., E. (2018). Öğretmen adaylarının öğrenme stillerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Journal of Educational Reflections*, 2(1), 24-37.
- Biggs, J. (2001). *Enhancing Learning: A Matter of Style or Approach*. Ed.: Robert J. Sternberg ve Li - Fang Zhang. Perspectives on Thinking, Learning and Cognitive Styles. Lawrence Erlbaum Associates, Mahwah, ss.73 - 102.
- Butler, K. (1987) Learning And Teaching Style In Theory & Practice, Columbia, Connecticut University Phd Thesis.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., & Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Demir, M. K. (2006). Sınıf öğretmeni adaylarının öğrenme stilleri ve sosyal bilgiler öğretimi. *Eurasian Journal of Educational Research (EJER)*, (23), 28-37.
- Demir, T. (2008). Türkçe eğitimi bölümü öğrencilerinin öğrenme stilleri ve bunların çeşitli değişkenlerle ilişkisi (Gazi Üniversitesi örneği). *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1(4), 129-148.
- Dunn K. & R. Dunn (1986). The Look of Learning Styles. *Early Years* 8: 46 - 52
- Dunn, R. & Dunn, K. (1992) *Teaching Elementary Students Through Their Individual Learning Styles: Practical Approach For Grades 3-6*, Massachusetts, Allyn And Bacon.
- Ekici, G. (2001). *Öğrenme Stiline Dayalı Biyoloji Öğretiminin Analizi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara, Gazi Üniversitesi.
- Ergür, D. O. (2000). Hacettepe üniversitesi dört yıllık lisans programlarındaki öğrenci ve öğretim üyelerinin öğrenme stillerinin karşılaştırılması. *Eğitim ve Bilim*, 25(118), 57-66
- Ergür, D. O. (2010). Hazırlık sınıfı öğrencilerinin kişisel özelliklerinin öğrenme stillerine etkisi ve öğretim sürecine yansması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39(39), 173-184.
- Ertürk, S. (1994). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Meteksan Yayınları.
- Fidan, N. (1986). *Okulda Öğrenme ve Öğretme*. Gül Yayınevi, Ankara.
- Gencel, İ., E. (2007). Kolb'un deneyimsel öğrenme kuramına dayalı öğrenme stilleri envanteri-III'ü Türkçeye uyarlama çalışması. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(2), 120-139.
- Gülerci, H. & Oflaz, F. (2010). Ambulans ve acil bakım teknikerliği eğitimi alan öğrencilerin öğrenme stil ve stratejilerinin incelenmesi. *Gülhane Tıp Dergisi*, 52, 112-120.
- Güven, M. (2004). *Öğrenme Stilleri ile Öğrenme Stratejileri Arasındaki İlişki*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Eskişehir.
- Hasırcı, Ö., K. (2006). Sınıf öğretmenliği öğrencilerinin öğrenme stilleri: çukurova üniversitesi örneği. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 2 (1), 15-25.
- Jonassen, H., D. & Barbara, L., G. (1999). *Handbook of Individual Differences, Learning and Instruction*. Lawrence Erlbaum Associates. USA
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Kılıç, A. G. E. (2002). Baskın öğrenme stiline öğrenme etkinlikleri tercihi ve akademik başarıya etkisi. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama Dergisi*, 1(15), 1-15.

- Dikmen, M., Bahadır, F. ve Akmeççe, A., E. (2018). Öğretmen adaylarının öğrenme stillerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Journal of Educational Reflections*, 2(1), 24-37.
- Mutlu, M. (2008). Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğrenme stilleri. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (17), 1-21.
- Numanoğlu, G. & Şen, B. (2007). Bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi bölümü öğrencilerinin öğrenme stilleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 129-148.
- Oral, B. (2003). Ortaöğretim öğrencilerinin öğrenme stillerinin incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 9(3), 418-435.
- Özdemir, N. & Kesten, A. (2012). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının öğrenme stilleri ve bazı demografik değişkenlerle ilişkisi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(1), 361-377.
- Özden, Y. (2000) *Öğrenme ve Öğretme*. Pegem Yayınevi, 4.Baskı, Ankara.
- Schunk, D., H. (2012). *Learning Theories. An Educational Perspective. Sixth Edition*. Pearson.
- She, H., C. (2005). Promoting students' learning of air pressure concepts: The interrelationship of teaching approaches and student learning characteristics. *The Journal of Experimental Education*, 74(1), 29-52.
- Syder, R., F. (2000). The relationship between styles/multiple intelligences and academic achievement of high schools students. *High School Journal*, 83(2), 11-21.
- Temel, A. (2002). Öğrenme Stilinizi Belirleyin. *Eğitim Bilim* 48: 6 - 9.
- Tuncer, M., Berkant, H., G. & Dikmen, M. (2016). İnternete yönelik tutum bağlamında sosyal araştırmalardaki ölçek bulgularına örneklem etkisinin araştırılması. *Electronic Journal of Education Sciences*, 6(11), 1-10.
- Uzuntiryaki, E., Bilgin, I. & Geban, O. (2003). The Effect of Learning Styles on High School Students' Achievement and Attitudes in Chemistry. *International Council of Associations in Science Education*, 18(1), 25-37.
- Ülgen, G. (1995). *Eğitim Psikolojisi -Birey ve Öğrenme-*. Ankara.
- Ünal, K., Dilbaz Alkan, G., Özdemir, F. B. & Çakır, Ö. (2013). Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğrenme stil ve stratejilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (Mersin Üniversitesi Örneği). *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(3), 56-76.
- Yenice, N. & Saracaloğlu, A. S. (2009). Sınıf öğretmeni adaylarının öğrenme stilleri ile fen başarıları arasındaki ilişki. *Yüzyüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 162-173.
- Weimer, M. (2002). *Learner-Centered Teaching*. San Francisco: JosseyBass.